

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
मंगळवार, दिनांक १३ मार्च, २०१८
(सकाळी १०.०० ते ११.४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) -

- (१) सर्वश्री. दत्तात्रय सावंत, श्रीकांत देशपांडे, बाळाराम पाटील, धनंजय मुंडे, जयवंतराव जाधव, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील उच्च माध्यमिक (१०+२) स्तरावरील सर्व माहिती तंत्रज्ञान विषय शिक्षकांनी शिक्षण विभागाच्या नियमानुसार आवश्यक ती शैक्षणिक पात्रता धारण केलेली असणे, इतर विषयाच्या पूर्णवेळ शिक्षकांप्रमाणे हे शिक्षक कार्यभार घेत असणे, सदर शिक्षक मात्र रुपये ५०००/- इतक्या तुटपुंज्या मानधनावर काम करीत असणे, व यामध्ये कोणतीही वाढ २००१ सालापासून करण्यात आलेली नसणे, महाराष्ट्रात शिक्षण विभागाकडून दरवर्षी होणाऱ्या शिक्षक संचमान्यतांमध्ये तफावत दिसून येणे, संचमान्यतेत काही महाविद्यालयात माहिती तंत्रज्ञान हा विषय किंवा विषय शिक्षकच दाखविला जात नसणे, तर काही महाविद्यालयात संचमान्यतेत विषय व शिक्षक दाखविला जाणे परंतु चुकीच्या पद्धतीने माहिती दाखविली जाणे, पूर्णवेळ काम करणारा शिक्षक अर्धवेळ व घड्याळी तासात दाखविला जात असणे, सन २००१ पासून सदर विषय घेतलेले विद्यार्थी इतर कोणत्या विषयास दाखविले जात आहेत हा एक संशोधन करण्याचा प्रश्न निर्माण होणे, इतर विषय शिक्षकांची एकदा वैयक्तिक मान्यता शिक्षण विभागाकडून घेतली तर ती मान्यता परत घ्यावी लागत नसणे, परंतु माहिती तंत्रज्ञान विषय शिक्षकांना मात्र दरवर्षी स्वतंत्र मान्यता घ्यावी लागत असणे, व ती ही दिली जात नसणे, MEPS Act 1977 नुसार एखादा शिक्षक २४ महिन्यांपेक्षा जास्तकाळ सेवेत असेल तर तो कायम करून त्याला नियमित शिक्षकांप्रमाणे वेतन अनुदान लागू केले जात असणे, एकदा दिलेली मान्यता इतर शिक्षकांप्रमाणे कायमची करणेसाठी शिक्षक संघटनेकडून मागणी करण्यात येणे, माहिती तंत्रज्ञान विषय शिक्षकांना जी वैयक्तिक मान्यता शिक्षण विभागाकडून दिली गेली आहे त्यामध्ये कायम विनाअनुदानित कडील शिक्षकांची व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची बदली अनुदानित विभागाकडे करू नये असा शेरा टाकुन दिली जात असणे, असा शेरा टाकुन शिक्षकांच्या मानवी हक्कांवर गदा

आणण्याचे काम शिक्षण विभाग करत असल्याचे दिसून येणे, त्यामुळे एकीकडे सदर माहिती तंत्रज्ञान विषयास सरकार अनुदान देत नाही तर दुसरीकडे सदर शिक्षक अनुदानित विभागाकडे पात्र असूनही त्यांची सेवाजेष्टता विचारात घेतली जात नसणे, सदर विषय शिक्षकांचे सेवापुस्तीकाही तयार केली जात नसणे, माहिती तंत्रज्ञान विषय शिक्षकांच्या सहकार्यातून सरकारचे अनेक ऑनलाईन प्रकल्प यशस्वी केले जात असणे, सरकारच्या डिजिटल इंडिया च्या काळात या विषयाचे महत्त्व विचारात घेऊन या विषयाकडे दिवसेंदिवस विद्यार्थ्यांचा कल वाढत असणे, माहिती तंत्रज्ञान विषय शिक्षकांना अनुदान देणेसाठी शासनाकडून अहवाल मागविण्यात येणे, सदर अहवाल दिनांक ०९ जानेवारी, २०१७ रोजी शासनास प्राप्त होणे, परंतु अद्यापपर्यंत शासनाकडून या अहवालावरती कार्यवाही करण्यात न येणे, त्यामुळे माहिती तंत्रज्ञान हा (१०+२) स्तरावरील विषय अनुदानित करून विषय शिक्षकांना वेतन अनुदान देऊन व नियमित शिक्षकाचा दर्जा मिळणेबाबत शासनाने लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (२) **डॉ. सुधीर तांबे**, सर्वश्री. शरद रणपिसे, संजय दत्त, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री. रामहरी रुपनवर, आनंदराव पाटील, अमरनाथ राजूरकर, सुभाष झांबड, हरिसिंग राठोड, प्रा. जोगेन्द्र कवाडे, सर्वश्री.धनंजय मुंडे, जयवंतराव जाधव, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **अल्पसंख्यांक विकास मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील अल्पसंख्यांक समाजाच्या विद्यार्थ्यांना शासनामार्फत देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती रक्कम विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचत नसल्यामुळे शिष्यवृत्ती प्रक्रिया ऑनलाईन करण्यात यावी अशी मागणी विद्यार्थी व त्यांचे पालक तसेच लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे अनेकदा लेखी निवेदनाद्वारे तसेच जाहिररित्या करणे, शासनाकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारी व शिष्यवृत्तीची प्रक्रिया ऑनलाईन करण्याची लोकप्रतिनिधींची मागणी लक्षात घेता, त्यानुसार शिष्यवृत्ती रकमेची प्रक्रिया ऑनलाईन करण्याबाबत कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (३) **सर्वश्री. रविंद्र फाटक**, आनंद ठाकूर, हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर, सर्वश्री.ख्वाजा बेग, सुनिल तटकरे, किरण पावसकर, जगन्नाथ शिंदे, नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक

महत्वाच्या बाबीकडे **महिला व बालविकास मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"पालघर जिल्ह्यात ५४४२ कुपोषित बालकांची नोंद झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये निदर्शनास येणे, एकाच महिन्यात ८७८ कुपोषित बालकांच्या संख्येत वाढ होणे, त्यापैकी १७६ हे अति तीव्र कुपोषित तर ७२० तीव्र कुपोषित गटातील बालके असणे, कुपोषित बालकांच्या मृत्युचे प्रमाण वाढत असल्याने नागरिकांमध्ये निर्माण झालेले भीतीचे वातावरण, शासनाकडून राबविण्यात येणाऱ्या कुपोषित बालकांच्या योजना, आश्रमशाळांना धान्य पुरवठा करणाऱ्या योजना, स्तनदा मातांसाठी खुराक योजना राबवूनही कुपोषित बालकांच्या संख्येत वाढ होणे, पालघर जिल्ह्यातील कुपोषित बालकांचे प्रमाणात वाढ होत असल्याने, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(४) **सर्वश्री. सतिश चव्हाण**, अमरसिंह पंडित, सुभाष झांबड, जयवंतराव जाधव, धनंजय मुंडे, नरेंद्र पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, सर्वश्री. शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, संजय दत्त, रामहरी रुपनवर, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **जलसंपदा मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"नाशिक व अहमदनगर भागातील बिगर सिंचनाच्या वाढत्या वापराच्या अनुषंगाने नाशिक जिल्ह्यात गोदावरी नदीच्या उपनद्यांवर बांधण्यात आलेल्या धरणांवर सरसकट ३० टक्के आरक्षणाचा शासनाचा प्रस्ताव असणे, दारणा समुहातील मुकणे, वाकी, भाम व भावली ह्या चार साठवण प्रकल्पांची निर्मिती ही नांदुर मधमेश्वर जलद कालव्यावरील ४३८६० हे. सिंचन क्षेत्रासाठी झालेली असणे, नांदुर मधमेश्वर जलद कालव्याचे लाभक्षेत्र हे कायमस्वरूपी दुष्काळग्रस्त असलेल्या गंगापूर व वैजापूर तालुक्यातील असणे, नांदुर मधमेश्वर जलद कालव्याच्या गेटवर मंजुर वार्षिक पाणी वापर ३१८ दलघमी असून बाष्पीभवन व नदीतील वहनव्यय विचारात घेता हाच पाणी वापर ४३० दलघमी होत असणे, पावसाळ्यात नांदुर मधमेश्वर बंधान्याच्या खालच्या बाजुस को.प.बंधारे, छोटे मोठे तलाव किंवा बॉरोपीटसमध्ये पाणी साठवून घेतले जाणे व पावसाळा संपताना ही धरणे १०० टक्के क्षमतेने भरलेली असणे, त्यामुळे पावसाळ्याच्या चार महिन्याची गरज वगळता बिगर सिंचनाची गरज १८० ते १९० दलघमी असणे, ३० टक्केचे बिगर सिंचनाचे आरक्षण लागू केल्यास नांदुर मधमेश्वर जलद कालव्यासाठी निर्मित साठवण क्षमतेत आरक्षण होऊन अंदाजे १२९ दलघमी पाणी वापर कमी होईल, जवळपास १४००० हे. सिंचन क्षेत्र कमी होईल व वैजापूर/गंगापूर या कायमस्वरूपी दुष्काळग्रस्त तालुक्यांवर अन्याय होणार असणे, नाशिक शहराच्या सन २०२१ पर्यंत २००

दलघमी, सन २०३१ पर्यंत २८० दलघमी व सन २०४१ पर्यंत जवळपास ४०० दलघमी अशा वाढत जाणाऱ्या भविष्यकालीन अंदाजित पिण्याच्या पाण्याच्या आकडेवारीचा विचार करता नांदुर मधमेश्वर जलद कालव्यावर सिंचनासाठी पाणी शिल्लक राहणार नसून मराठवाडयाच्या दुष्काळी क्षेत्रासाठी मंजूर असलेले पाणी मिळणार नसणे, जायकवाडी प्रकल्पाच्या नियोजनानुसार जायकवाडी धरणाच्या वरच्या बाजूस १०२ टीएमसी पाणी वापर मंजूर असतांना १८५ टीएमसीचे पाणी साठे निर्माण केले गेले असणे. त्यामुळे जायकवाडी प्रकल्पाच्या येव्यावर मोठा विपरित परिणाम झालेला असणे, मराठवाडयातील वैजापुर/गंगापूर या दुष्काळी तालुक्यातील निर्मित सिंचन क्षेत्रात कपात करणे/त्याचे पाणी बंद करणे असे कारस्थान रचले जात असणे, नार-पार/दमणगंगा इत्यादी योजना पूर्ण करून गोदावरी खोरे पाणीसमृद्ध करण्याची कार्यवाही आधी व्हावी व महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन अधिनियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार समप्रमाणात पाणी वाटप करतांना गंगापूर-दारणा समुहातील सर्व प्रकल्पांच्या लाभक्षेत्राचे निश्चितीकरण करण्यात यावे व बिगर सिंचन पाण्याचे आरक्षण टाकु नये करीता शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) श्री. सुनिल तटकरे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उद्योग मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"रोहा, जि. रायगड येथे प्रमुख उद्योग उभारलेले असून मोठ्या प्रमाणात नागरीकीकरण झालेले असणे, अनेक प्रकारचे रासायनिक कारखाने कार्यरत असल्याने संबंधित कंपन्यांनी अपघाताविषयी काळजी घेणे गरजेचे असणे, याच एम.आय.डी.सी. मधील एक अॅन्थीया केमिकल कंपनीमध्ये माहे फेब्रुवारी, २०१८ मध्ये मोठ्या प्रमाणात आग लागणे, आगीमध्ये कंपनीबरोबरच जवळच्या चार-पाच गावांचे नुकसान होणे, आगीमध्ये कंपनीमधील अनेक घातक केमिकल मिश्रीत पदार्थ जळून बाहेर पडणे, त्याचा दुष्परिणाम शेजारच्या गावातील लोकांच्या आरोग्यावर तसेच शेतातील पिकांवरही झालेला असणे, आगीच्या भक्ष्य स्थानी केमिकल कंपनी पडली असतांना स्थानिक प्रशासनामार्फत मात्र कोणत्याही प्रकारची खबरदारी घेतलेली नसणे, रोहा इंडस्ट्रीयल असोसिएशन, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण महामंडळ पब्लिक सेफ्टी डिपार्टमेंट, कारखानदार यांच्यामार्फत कोणत्याही प्रकारची तातडीची खबरदारी घेण्यात न आल्याने शेजारील गावातील व्यक्तींवर तीन-चार दिवस उपासमारीची वेळ येणे, लोकांमध्ये अद्यापही भितीदायक वातावरण असून घाबरलेल्या अवस्थेत ते जीवन जगत असणे, शासनाकडून करण्यात आलेले प्रयत्न तुटपुंजे असणे, एम.आय.डी.सी. चा सीईपीटी प्लॅन नुतनकीकरण करून लांबच्या एरीयामध्ये

घेऊन जाणे आवश्यक असणे, त्याचा डिस्चार्ज वाढविणे आवश्यक असणे, त्याची जुनी पाईपलाईन बदलणे आवश्यक असणे, एम.आय.डी.सी. कडून सुध्दा प्रदुषण नियंत्रणाच्या बाबतची काळजी घेणे आवश्यक असणे, एम.आय.डी.सी. ने पेरीफेरल रोडची उपलब्धता करुन देणे आवश्यक असणे, जवळच्याच शाळा व नागरीकांना अपघातावेळी या पेरीफेरल रोडची आवश्यकता असणे, सर्व कंपन्यांना एम.आय.डी.सी. कडून योग्य प्रमाणात पाणी पुरवठा होणे आवश्यक असणे, तसेच फायर हायड्रंटचीसुध्दा उपलब्धता करुन देणे आवश्यक असणे, या सर्व बाबी सद्यःस्थितीत उपलब्ध नसल्याने स्थानिक नागरीकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष व चिडीची भावना, महसूल प्रशासन, रोहा इंडस्ट्रीयल असोसिएशन, प्रदूषण नियंत्रण महामंडळ, महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळ यांचा एकमेकांशी समन्वय नसल्यानेच सदर घटनेवेळी व नंतर नागरीकांमध्ये विश्वासाहता निर्माण न होणे, अद्यापही ते भितीच्या सावटाखाली जीवन जगत असणे, शासनाने याबाबत गांभीर्याने लक्ष देऊन घटनेची सखोल चौकशी करुन दोषींवर कडक कारवाई करण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना व भूमिका."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे -

(क) मुख्यमंत्री

: "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये गृह विभागाचा सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील" सभागृहासमोर ठेवतील.

(ख) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री

: "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचा सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य

- भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ग) जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री : "कोकणातील पाणी टंचाई दूर करण्यासाठी सिंचनाचे कार्यक्रम हाती घेणे" या विषयावरील श्री.धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांनी उपस्थित केलेल्या नियम १०१ अन्वये लक्षवेधी सूचनेबाबत दिनांक १३ एप्रिल, २०१६ रोजी दिलेल्या आश्वासनानुसार अधिक माहिती सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) उद्योग मंत्री : "मा.राज्यपालांचे अभिभाषणावर दिनांक ६ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या चर्चेदरम्यान मेक इन इंडिया सप्ताहात विविध क्षेत्रातील कंपन्यांनी शासनासमवेत केलेल्या सामंजस्य कराराबाबतच्या संक्षिप्त माहितीचे विवरणपत्र सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्याबाबत मा.मंत्री (महसूल) यांनी दिलेल्या आश्वासनाची माहिती" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ड) कृषी व फलोत्पादन मंत्री : (१) "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेतर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) "महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांचा सन २०१५-२०१६ या वर्षाचा पन्नासावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (च) ऊर्जा, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्री : "महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित यांचा सन २०१६-२०१७ या वर्षाचा बारावा

वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : (क) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

(ख) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

(१) (शुक्रवार, दिनांक १ मार्च, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.प.नियम ९३ अन्वये सूचना) —

श्री.किरण पावसकर, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १८ वर अन्न व औषध प्रशासन मंत्री निवेदन करतील :-

"राज्यातील तबेल्यांमधून विकले जाणारे ७१ टक्के दूध आणि पिशव्यांमधून विकल्या जाणाऱ्या दूधाचे ६५ टक्के नमुने दुषित असल्याचे कॅन्ड्युमर गार्डन्स सोसायटी ऑफ इंडियाने केलेल्या तपासणीत उघड होणे."

(२) श्री.धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २१ वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

"पैठण (जि.औरंगाबाद) येथील यात्रा मैदान परिसरातील जागेवर ८३ गाळ्यांचे बेकायदा व्यापारी संकुल असल्याचे निदर्शनास येणे."

(३) श्री.जयंत पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २४ वर महसूल मंत्री निवेदन करतील :-

"अंबवडे (ता.खटाव, जि.सातारा) येथे वाळूमाफियांनी नदीपात्रात बेकायदा वाळू उपसा करून नदीकाठावरची शेती उध्वस्त केलेली असणे."

(४) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २२ वर शालेय शिक्षण मंत्री निवेदन करतील :-

"राज्यातील विनाअनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालये आणि विनाअनुदानित तुकड्यांना अनुदान दिलेले नसून २८ फेब्रुवारी, २०१८ च्या शासन निर्णयात सदर महाविद्यालयीन वर्ग व तुकड्यांच्या अनुदानासाठी जाचक अटी लादलेल्या असणे."

(५) श्री.अनिल भोसले, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २३ वर उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री निवेदन करतील :-

"पुणे येथील सिंहगड टेक्निकल एज्युकेशन सोसायटी या संस्थेतील शिक्षकांचे मागील १६ महिन्यांपासून वेतन थकीत ठेवण्यात आलेले असणे."

(६) श्री.अमरसिंह पंडित, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २५ वर महिला व बालविकास मंत्री निवेदन करतील :-

"बीड जिल्ह्यात २ हजार ४०६ अंगणवाड्या कार्यरत असून यापैकी १ हजार ९० अंगणवाड्यांना इमारत नसणे."

चार : म.वि.प. नियम १०१ - अ अन्वये विशेष उल्लेख - (असल्यास).

पाच : वित्त मंत्र्यांचा प्रस्ताव :-

"महाराष्ट्र विधानपरिषद नियमांतील नियम २८९ अन्वये अर्थसंकल्पावरील सर्वसाधारण चर्चेच्या संदर्भात विधानपरिषद नियमांतील नियम २२८ (१) मधील सात दिवसांच्या कालावधीबाबतची जी तरतूद आहे, ती स्थगित करण्यात यावी."

सहा : सन २०१८-२०१९ च्या अर्थसंकल्पावर सर्वसाधारण चर्चा (पहिला दिवस).

- मध्यंतर -

सात : (गुरुवार, दिनांक ८ मार्च, २०१८ दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा) — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर) —

सर्वश्री. शरद रणपिसे, धनंजय मुंडे, अॅड. जयदेव गायकवाड, प्रा. जनार्दन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त, प्रा.जोगेंद्र कवाडे, श्री.प्रकाश गजभिये, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री. हेमंत टकले, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, रामहरी रुपनवर, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, सर्वश्री अमरनाथ राजूरकर, सुभाष झांबड, चंद्रकांत रघुवंशी, आनंदराव पाटील, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.मोहनराव कदम, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

"पुणे जिल्ह्यातील पुणे, नगररोडवर असलेल्या भिमा-कोरेगाव येथे सन १८१८ मध्ये ब्रिटीशसैन्य व पेशवे यांच्यात झालेल्या लढाईत ब्रिटीशांच्या बाजूने भाग घेतलेल्या व धारातीर्थ पडलेल्या महार रेजिमेंटच्या सैनिकांच्या स्मरणार्थ ब्रिटीश सरकारने विजयस्तंभ बांधणे, सदर विजयस्तंभाला यावर्षी २०० वर्षे पूर्ण होणे, १ जानेवारी, १९२७ रोजी भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी स्वतः विजयस्तंभाला भेट देऊन दिलेली मानवंदना तेव्हापासून प्रत्येक वर्षी मोठ्या संख्येने शाहू, फुले, आंबेडकरी प्रेमी जनता त्याठिकाणी १ जानेवारी या दिवशी भेट देऊन विजयस्तंभाला मानवंदना देत असणे, त्यानुसार दिनांक १ जानेवारी, २०१८ रोजी

मानवंदना करण्यास पुणे व राज्यभरातून मोठ्या संख्येने अनुयायी उपस्थित असणे, या सर्व गोष्टींची पूर्व कल्पना असूनही पोलिसांनी वेळीच दखल न घेणे, सदर कार्यक्रमापूर्वी दोन दिवस अगोदर भिमा-कोरेगाव परिसरातील गावातील दुकाने बंद असणे, भिमा-कोरेगाव जवळच असलेल्या छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या वळूज येथील छत्रपती संभाजी महाराजांच्या समाधी स्थळाजवळ सर्वश्री मिलिंद एकबोटे व मनोहर ऊर्फ संभाजी भिडे यांनी केलेली पुजा, एकबोटे प्रणित संघटनेच्या समाजकंटक व विघ्नसंतोषी व्यक्तींनी भिमा-कोरेगाव येथील पंचक्रोशीतील गावांना दिनांक १ जानेवारी काळा दिवस पाळा असा आदेश देणे, तसेच शिक्रापूर, पेरणे, सणसवाडी इत्यादी गावात घुसून गावे बंद पाडून शिक्रापूर महामार्गावर येऊन वाहनांना अडविण्यास सुरुवात करणे हा प्रकार होत असताना लोकांवर लाठीहल्ला करण्यात येऊन अश्रुधुराचे नळकांड्या फोडण्यात येणे, दिनांक १ जानेवारी, २०१८ रोजी सकाळी एकत्र जमून भिमा-कोरेगाव येथे मानवंदनेसाठी संपूर्ण राज्यातून व राज्याबाहेरून आलेल्या लोकांवर कोणतेही कारण नसताना अचानकपणे हल्ला करून अनेक वयोवृद्ध स्त्री-पुरुष यांच्यासह स्त्रिया, मुले व तरुणांना मारहाण करणे त्यामध्ये एका महाविद्यालयीन तरुणाचा मृत्यू होणे, मारहाणीत अनेक लोक गंभीर जखमी होणे, पुणे-नगर रस्त्याच्या दोन्ही बाजूस पार्किंग केलेल्या दूचाकी वाहने, ट्रक, गाड्या, खाजगी बसेस, आराम बसेस, एस.टी.बसेस अशा वाहनांची मोडतोड, जाळपोळ करणे, दगडफेक करणे, त्यामध्ये २५ हजार वाहनांची मोडतोड झाल्याने जवळजवळ ५० कोटी रुपयांचे झालेले नुकसान, सदर कार्यक्रमाचे वेळी नेहमीप्रमाणे कडक सुरक्षा व्यवस्था तसेच पुरेसे पोलीस बळ देखील शासनाने उपलब्ध न करणे, पोलिसांनी बघ्याची भूमिका घेणे, त्याचा समाजकंटकांनी फायदा घेणे, एकबोटे प्रणित संघटनेने पूर्व नियोजित कट करून हे कृत्य करणे, त्यातच सदरच्या घटनेमध्ये बाहेरच्या शक्तीचा हात असल्याची मा.मुख्यमंत्र्यांनी व्यक्त केलेली शंका, या घटनेनंतर दिनांक २ जानेवारी, २०१८ रोजी सर्व पक्षांनी एकमताने संपूर्ण राज्यात पुकारलेला संप व सांगली, सातारा, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अहमदनगर, नाशिक, नागपूर इत्यादी सर्व जिल्ह्यात पुकारलेला बंद, या सर्व बाबी विचारात घेता संपूर्ण प्रकरणाची न्यायालयीन चौकशी मा.उच्च न्यायालयातील विद्यमान न्यायाधिशामार्फत समाजकंटकांना शिक्षा करण्याची होत असलेली मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

आठ : शासकीय विधेयके :-

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ७१ - महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७"

(अ) विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ७१ - महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) शालेय शिक्षण मंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(ब) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ७१ - महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७ विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहाच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) "सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक १ — पंढरपूर मंदिरे (सुधारणा) विधेयक, २०१८"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक १ — पंढरपूर मंदिरे (सुधारणा) विधेयक, २०१८ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) मुख्यमंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.

(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(३) "सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक २ — महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) विधेयक, २०१८" विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक २ — महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) विधेयक, २०१८ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) मुख्यमंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(४) "सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ — महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (सुधारणा) विधेयक, २०१८"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ — महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (सुधारणा) विधेयक, २०१८ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे

त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) ग्रामविकास मंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(५) "सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक ५ — महाराष्ट्र वेश्म मालकी (सुधारणा) विधेयक, २०१८"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे वि.स.वि. क्रमांक ५ — महाराष्ट्र वेश्म मालकी (सुधारणा) विधेयक, २०१८ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) गृहनिर्माण मंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(ख) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार पुढे सुरू, खंडशः विचार व संमत करणे.

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ६८ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ

(सुधारणा) विधेयक, २०१७"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. शरद रणपिसे, धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ६८ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०१७ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.
(५) अॅड.निरंजन डावखरे, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

नऊ : (क) श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड. अनिल परब, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री.गोपीकिसन बाजोरिया, प्रविण दरेकर, रविंद्र फाटक, गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.डॉ.तानाजी सावंत, सर्वश्री.सुजितसिंह ठाकूर, प्रसाद लाड, चंदुभाई पटेल, डॉ.परिणय फुके, श्रीमती स्मिता वाघ, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.मितेश भांगडिया, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"राज्यात मुंबई, कोकण भागात लाभलेला लांब व निसर्गरम्य समुद्र किनारा, परशुरामाची भूमी म्हणून प्रसिध्द आणि समुद्र व डोंगर कपारीने समृध्द कोकण, समुद्राच्या सानिध्यातील रॉक गार्डन, समुद्राखालील प्रवाळे व जीवसृष्टीचा आनंद लुटण्यासाठी असलेले स्कूबा ड्रायव्हिंग व स्नार्कलिंग, छत्रपती श्री शिवाजी महाराजांची प्रवित्र स्मृती व शूर वीरांचा पारंपारिक इतिहास असलेले शिवनेरी, रायगड, सिंधुदुर्ग, तोरणा, मुरूड-जंजीरा, लोहगड, विजयदुर्ग, दुर्गाडी इत्यादी पुरातन व ऐतिहासिक किल्ले व जयगड, सिंहगड, प्रतापगड, माऊली इ.गड यांचे संवर्धन करण्याची आवश्यकता, ब्रिटीश व पोर्तुगीज राजवटीत त्यांच्या जहाजांवर प्रखर हल्ले चढवून त्यांना सळो-की-पळो करून सोडणारे व विदेशी सत्तांना सागरी किनाऱ्यावर मोठे आव्हान निर्माण करणाऱ्या श्री छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या आरमारातील मराठा आरमाराचे प्रमुख दर्यासारंग, सरखेल श्री. कान्होजी आंग्रे यांच्या पवित्र

स्मृती जपण्याची आवश्यकता, औरंगाबादमधील जगप्रसिद्ध अजिंठा व वेरुळ लेणी व गुंफा अत्यंत जुन्या झाल्या असल्याने त्यांचे संवर्धन व पर्यटकांना आकर्षित करण्याच्या दृष्टीने तेथे अत्याधुनिक योजना राबविण्याची आवश्यकता, महाराष्ट्र ही संत व ऋषीमुनींची भूमी असल्याने येथे असलेली सर्व जाती-धर्माची प्रसिद्ध धार्मिक स्थळे उदा. पंढरपुरचे विठ्ठल-रखुमाई मंदिर, कोल्हापुरचे महालक्ष्मी मंदिर, तुळजापुरचे भवानीमाता मंदिर, शिर्डीचे साईबाबा मंदिर, अष्टविनायक, शनिशिगनापूर, भारतातल्या १२ ज्योतिर्लिंगापैकी महाराष्ट्रातील चार ज्योतिर्लिंगे, नाशिकमध्ये होणारा कुंभमेळा, आषाढी एकादशी निमित्त राज्यातून विविध ठिकाणांहून पंढरपूरच्या वारीकरिता पायी निघणारे व दिवसेंदिवस प्रवास करणारे वारकरी यांना वारीच्या मार्गात सुविधा पुरविण्याकरिता नियोजन करण्याची आवश्यकता, विदर्भातील ताडोबा, नवेगाव, बोर व्याघ्र प्रकल्प, राष्ट्रीय अभयारण्य व तेथील राष्ट्रीय प्राणी, समृद्ध वनसंपदा, भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी घेतलेल्या बौद्ध धर्माच्या दीक्षेच्या माध्यमातून पुनीत झालेली व देशातील बौद्ध धर्मियांचे पवित्र श्रद्धास्थान असलेली नागपूरातील दीक्षाभूमी, देशाची औद्योगिक राजधानी म्हणून ख्याती पावलेले मुंबई शहर, मुंबईतील पुरातन कोळी संस्कृती, तसेच फिल्म जगतात बॉलीवूड म्हणून प्रसिद्ध असलेली मुंबईची फिल्म नगरी, मुंबई शहरात असलेले जागतिक व्यापार केंद्र, मुंबईतील श्री मुंबादेवी, श्री महालक्ष्मी, श्री सिध्दीविनायक इत्यादी हिंदुची प्रसिद्ध दैवते, ख्रिश्चन धर्माची प्रसिद्ध देवी माऊंट मेरी, हाजीअलीचा दर्गा, पारशी समाजाची मंदिरे, जैन समाजाचे श्री गोडीजी व श्री शांतीनाथ मंदिर, शिवाजी पार्कवरील चैत्यभूमी इत्यादी राज्यातील नव्हे तर देशभरातील विविध धर्माच्या भाविकांची श्रद्धास्थाने, तसेच गेट वे ऑफ इंडिया, मरिन ड्राईव्ह, नरिमन पॉईंट, बॅलार्ड पिअर, ससून डॉक, छत्रपती शिवाजी महाराज रेल्वे स्थानक, मुंबई महापालिका इमारत, हुतात्मा चौक, काळाघोडा, प्रिन्स ऑफ वेल्स म्युझियम, विज्ञान भवन, एशियाटिक लायब्ररी, मुंबई विद्यापीठ, हॉर्नोमन सर्कल या हेरिटेज वर्गात असलेल्या ऐतिहासिक वास्तू इत्यादींचे संवर्धन व जतन करण्याच्या दृष्टीने विचार होण्याची आवश्यकता, दिल्ली बोट क्लब येथून २६ जानेवारी या प्रजासत्ताक दिनादिवशी निघणाऱ्या परेडच्या धर्तीवर मुंबईतील मरीन ड्राईव्ह ते नरीमन पॉईंट पर्यंत प्रतिवर्षी २६ जानेवारी रोजी काढण्यात येणारी भव्यदिव्य व नेत्रसुखद परेड, महाराष्ट्राची सांस्कृतिक राजधानी व शैक्षणिक नगरी म्हणून प्रसिद्ध असलेले पुणे शहर, पुणे शहरातील पुरातन व नावाजलेल्या शिक्षण संस्था, पश्चिम महाराष्ट्रातील सह्याद्रीच्या नयनरम्य पर्वतरांगा, महाराष्ट्र राज्य पर्यटन क्षेत्रात देशभरातील प्रथम क्रमांकाचे राज्य बनविण्याच्या दृष्टीने व महाराष्ट्राची सांस्कृतिक परंपरा

वृद्धीगत करण्याकरिता नियोजनबद्ध व कालबद्ध कार्यक्रम आखण्याची आवश्यकता ज्यायोगे देशभरातील व जागतिक स्तरावरील पर्यटक महाराष्ट्र राज्यात आकर्षित होऊ शकतील व राज्यातील हॉटेल्स उद्योग, वाहतूक उद्योग यामध्ये वृद्धी होऊन लाखो बेरोजगार तरुणांना रोजगार उपलब्ध होऊ शकेल व राज्याच्या महसूलात वाढ होईल या दृष्टीने राज्य शासनाचे पर्यटन धोरण बनविण्याची आवश्यकता, कृष्णा खोरे महामंडळातील जलसिंचन प्रकल्प, कालवे व पुनर्वसनाच्या कामांना गती देण्याची आवश्यकता, मत्स्य उत्पादन दिवसेंदिवस कमी होत असल्यामुळे लहान आणि पारंपारिक मच्छिमार करणाऱ्यांवर आर्थिक संकट, कोकणातील व समुद्र किनार पट्टीतील मच्छिमारांना आर्थिक दृष्ट्या सक्षम करण्याकरिता मत्स्य शेती वाढविण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (मंगळवार, दिनांक ६ मार्च, बुधवार, दिनांक ७ मार्च व गुरुवार, दिनांक ८ मार्च, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

अॅड. अनिल परब, सर्वश्री.प्रसाद लाड, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, प्रविण दरेकर, गोपीकिसन बाजोरिया, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री.रविंद्र फाटक, सुजितसिंह ठाकूर, प्रा.डॉ.तानाजी सावंत, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"मुंबई शहर व उपनगरांचा सन २०१४ ते २०३४ या २० वर्षांचा शासनाकडे प्रलंबित असलेला विकास आराखडा, विकास आराखड्यास मंजूरी न दिल्यामुळे ठप्प झालेली विकास कामे, विकास आराखड्यास त्वरीत मान्यता देण्याची आवश्यकता, गृहनिर्माण धोरणास मान्यता देण्यास होत असलेला विलंब, ५०० चौ.फूटापर्यंतच्या मुंबईतील घरांना मालमत्ता करामध्ये सवलत देण्याबाबतच्या निर्णयास शासनाने त्वरीत मान्यता देण्याची आवश्यकता, मुंबईतील शिवडी, गोरई (बोरिवली), माहिम भागातील जैवविविधतेमुळे पाणथळीने व्यापलेले क्षेत्र पर्यटन क्षेत्र, म्हणून जाहिर करण्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांना दिलेल्या सूचना, तथापि जिल्हाधिकाऱ्यांनी कोणतीच कार्यवाही न केल्यामुळे पाणथळ क्षेत्रांवर दिवसेंदिवस वाढत जाणारी अनधिकृत बांधकामे, मुंबई शहर व उपनगरातील विकासक, मोठमोठ्या कंपन्या, मॉल्स यांनी महापालिकेचा सुमारे १३३.२५ कोटी रुपयांचा थकवलेला कर, विविध शासकीय कार्यालयांनी ३२० कोटी रुपयांपेक्षा अधिक रक्कमेची थकविलेली पाणी देयके, म्हाडा वसाहतीमधील सदनिकांचे रुपये १५५ वरून रु.१०२७ पर्यंत एप्रिल, १९९८ पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने वाढविण्यात आलेले सेवाशुल्क, म्हाडाच्या ५६ वसाहतींचा

रखडलेला पुनर्विकास व या वसाहतीमधील ५० वर्षापूर्वीच्या मलःनिसारण वाहिन्या दुरुस्त न केल्यामुळे पाणी तुंबुन त्या ठिकाणी रोगराई पसरण्याचा निर्माण झालेला धोका, मुंबईतील मोडकळीस आलेल्या उपकर प्राप्त व बिगर उपकरप्राप्त सुमारे १४ हजार इमारती, पंतप्रधान आवास योजना इमारत व पुनर्रचना मंडळाच्या व झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेतर्गत बांधलेल्या इमारतीची दुरुस्ती, बीपीटी व बीआयटी च्या जागेवरील धोकादायक इमारती, म्हाडाच्या इमारतींमध्ये ३०० पेक्षा जादा घुसखोर असल्याचे निष्पन्न होणे, मुंबईतील सात रस्ता (आर्थर रोड) येथील मध्यवर्ती कारागृहाच्या सुरक्षिततेसाठी कारागृहापासून ५०० मिटर परिघातील इमारतींचा व झोपडपट्ट्यांचा १० वर्षांपासून खुंटलेला पुनर्विकास, वरळी येथील प्रेमनगर, व्ही.पी.नगर, सिध्दार्थ नगर, जिजामाता नगर, मरिअम्मा नगर, इत्यादिंचा गेल्या अनेक वर्षांपासून रखडलेला पुनर्विकास, मुंबईतील कोळीवाड्यांचे सीमांकन न झाल्यामुळे त्या परिसराच्या विकासासाठी सर्वसामान्य योजना आखण्याची आवश्यकता, मुंबईतील अॅनी बेझंट रोडवरील अटारिया मॉल येथे वाढत्या दहशतीमुळे त्या ठिकाणी तातडीने भुयारी मार्ग तयार करण्याची स्थानिक लोकप्रतिनिधींची मागणी, भांडूप (प) व इतर भागात डोंगर, टेकड्यांच्या पायथ्याशी असलेल्या झोपड्यांवर दरवर्षी पावसाळ्यात दरडी कोसळून होणारे अपघात व त्यांचेसाठी एसआरए योजना राबविण्याची आवश्यकता, माहे फेब्रुवारी, २०१८ च्या दरम्यान मुंबई शहरात अनेक ठिकाणी लागलेल्या आगीची चौकशी करण्याची आवश्यकता, सुभाषनगर चेंबूर येथे म्हाडा वसाहतीमध्ये विकासकांनी मागील १०-१५ वर्षांपासून रहिवाश्यांसोबत करारनामे करूनही अद्यापी पुनर्विकास न करता रहिवाश्यांची केलेली फसवणूक, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

- (ग) (गुरुवार, दिनांक ८ मार्च, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) — सर्वश्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, सुनिल तटकरे, संजय दत्त, हेमंत टकले, आर्कि. अनंत गाडगीळ, सर्वश्री.अमरसिंह पंडित, जयंत पाटील, रामहरी रुपनवर, सतिश चव्हाण, कपिल पाटील, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.जयवंतराव जाधव, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, सर्वश्री.सुभाष झांबड, विक्रम काळे, अमरनाथ राजूरकर, किरण पावसकर, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री.ख्वाजा बेग, जनार्दन चांदूरकर, बाळाराम पाटील, हरिसिंग राठोड, अब्दुल्लाखान दुराणी, आनंदराव पाटील, नरेंद्र पाटील, चंद्रकांत रघुवंशी, प्रकाश गजभिंये, अमरिशभाई पटेल, अॅड. राहुल नार्वेकर, सर्वश्री.मोहनराव कदम, जयदेव

गायकवाड, रामराव वडकुते, जगन्नाथ शिंदे, अनिल तटकरे, आनंद ठाकूर
वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"मागील ३ वर्षांपासून राज्याची आर्थिक स्थिती खालावत असून राज्यावर कर्जाचा सुमारे ७.५० लाख कोटी रुपयांपर्यंत बोजा पडण्यासारखी निर्माण झालेली स्थिती, राज्याची आर्थिक स्थिती अडचणीत आलेली असताना देखील कोट्यवधी रुपयांच्या खर्चाच्या प्रकल्पांच्या करण्यात येत असलेल्या घोषणा, दोन वर्षांपूर्वी मेक इन महाराष्ट्राच्या माध्यमातून राज्यात मोठी गुंतवणूक येईल, अशी घोषणा करून त्यासाठी ३०१८ सामंजस्य करार करून सुमारे ८ लाख कोटी रुपयांची गुंतवणूक करण्याचे अपेक्षित असणे, प्रत्यक्षात त्यानुसार फक्त १ लाख ९० कोटी रुपयांची गुंतवणूक झाल्याचे शासनाने जाहीर करणे, त्यातील कोणतेही प्रकल्प कार्यान्वीत झालेले नसणे, मेक इन महाराष्ट्राचा प्रयोग फसलेला असताना पुन्हा दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी कोट्यवधी रुपये खर्च करून मॅग्नेटीक महाराष्ट्रमध्ये महागुंतवणूक करणार असल्याचे दाखविलेले स्वप्न, मॅग्नेटीक महाराष्ट्राचे काही विशिष्ट उद्योग समुहांना लाभ मिळण्यासाठी केलेले प्रयोजन, मेक इन महाराष्ट्र प्रमाणेच मॅग्नेटीक महाराष्ट्रातील कराराची अंमलबजावणी न होण्यासारखी स्थिती, उद्योगक्षेत्रात सरासरी विकास दरात घट झालेली असून गुजरात, बिहार, छत्तीसगड, हरियाणा यांच्या तुलनेत राज्याची झालेली पिछेहाट, पुरेश्या पायाभूत सुविधा व विजेचे वाढलेले दर यामुळे राज्यातील उद्योग मोठ्या प्रमाणात अन्य राज्यात स्थलांतरीत होत असणे, कामगार विरोधी धोरणामुळे कामगारांवर होत असलेला अन्याय, माथाडी मंडळाची पुनर्रचना करून माथाडी कामगारांसाठी महामंडळ व सुरक्षारक्षक मंडळाचे महामंडळ करण्याची होत असलेली मागणी, कामगारांना घातक असलेल्या विविध कामगार कायद्यांमध्ये सुधारणा करण्याची आवश्यकता, बेरोजगारीचा दिवसेंदिवस चिघळत असलेला प्रश्न, शासनाचे त्याकडे झालेले दुर्लक्ष, उद्योगासंदर्भात व कामगारांसंदर्भात शासनाच्या चुकीच्या धोरणामुळे औद्योगिक क्षेत्र डबघाईला आल्याने परिणामी, उद्योगांवर अवलंबून असलेल्या व्यक्ती, व्यापारी, कामगार वर्ग व सर्वसामान्य जनतेत पसरलेला तीव्र असंतोष व नाराजीची भावना, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

दहा : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) -

(१) श्री. सतिश चव्हाण, वि.प.स.

"जालना जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय अधिकारी/कर्मचारी यांची रिक्त पदे भरणेबाबत" या विषयावरील श्री. सतिश चव्हाण व इतर वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ३२१८९ ला दिनांक २४ जुलै, २०१७

रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

(२) श्री. विक्रम काळे, वि.प.स.

"मराठवाड्यातील दुष्काळग्रस्त भागाला प्राधान्याने सिंचन सुविधा उपलब्ध करून देणेबाबत" या विषयावरील श्री. सुभाष झांबड व इतर वि.प.स. यांचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ३८५६४ला दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी दिलेल्या उत्तरातून उद्भवणाऱ्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : १२ मार्च, २०१८.

डॉ.अनंत कळसे,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.